MACIEJ SZPUNAR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2018. április 11.[1]

C-43/17. P. sz. ügy

Liam Jenkinson
kontra
Európai Külügyi Szolgálat,
az Európai Unió Tanácsa,
Európai Bizottság,

Eulex Kosovo

„Fellebbezés – Az Európai Unió nemzetközi misszióinak személyi állománya – A munkaszerződésekre vonatkozó jogvitákban alkalmazandó jog és hatáskör – Egymást követő, határozott idejű munkaszerződések – Az utolsó szerződés megújítását mellőző határozat – Kártérítési kérelem – Az alperes meghatározása”

Bevezetés

1. A jelen fellebbezési eljárás alapja az Eulex Kosovo misszió[2] egyik korábbi alkalmazottja, Liam Jenkinson (a továbbiakban: fellebbező) és az Európai Unió Tanácsa, az Európai Bizottság, az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ), valamint az Eulex Kosovo misszió (a továbbiakban: alperesek) közötti jogvita, amelynek tárgya, hogy az Eulex Kosovo misszió nem újította meg a fellebbező és három európai uniós misszió által 1994 és 2014 között egymást követően létrejött, határozott idejű munkaszerződések (a továbbiakban: határozott idejű munkaszerződések) közül az utolsót.[3]

2. Fellebbezésében a fellebbező arra kéri a Bíróságot, hogy helyezze hatályon kívül a Jenkinson kontra Tanács és társai ügyben hozott végzést[4], amelyben a Törvényszék elutasította a keresetét, amelynek tárgya az EUMSZ 272. cikk alapján benyújtott, egyrészt a fellebbező szerződéses jogviszonyának határozatlan idejű munkaszerződéssé való átminősítése, valamint az egymást követő, határozott idejű szerződések visszaélésszerű alkalmazása és a visszaélésszerű elbocsátás miatt a fellebbezőt ért kár megtérítése iránti, másrészt a fellebbező az EKSZ, a Tanács és a Bizottság általi hátrányos megkülönböztetésének megállapítása és következésképpen az említettek kártérítésre kötelezése iránti kérelme, és másodlagosan az uniós intézmények szerződésen kívüli felelősségén alapuló kérelme volt.

1 Eredeti nyelv: francia.

2 Az Európai Unió koszovói „jogállamiság” missziójáról (EULEX KOSOVO) szóló, 2008. február 4-i 2008/124/KKBP tanácsi együttes fellépés (HL 2008. L 42., 92. o., a továbbiakban: Eulex Kosovo).

3 Meg kell jegyeznem, hogy az ügyirat szerint a fellebbezőt 1994. és 2014. között három különböző, az európai biztonsági és védelmi politika (EBVP) keretében működő uniós misszió alkalmazta, valamennyi misszió esetén egymást követően aláírt, határozott idejű munkaszerződések címén (lásd a jelen indítvány 11–13. pontja).

4 2016. november 9. (T-602/15, a továbbiakban: megtámadott végzés, EU:T:2016:660).

3. A fellebbező a fellebbezésében elsődlegesen előadott első kérelem alátámasztására hivatkozott első jogalap keretében azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a megtámadott végzésben az uniós bíróságoknak a jogvita szerződéssel kapcsolatos részének elbírálására vonatkozó hatásköre terjedelmét illetően több alkalommal tévesen alkalmazta a jogot, és e végzést nem indokolta megfelelően.

4. E jogalappal a fellebbező egy figyelemreméltó új kérdést vet fel. Jóllehet a Bíróság egy egymást követően aláírt, határozott idejű munkaszerződéseken alapuló folyamatos munkaviszonyra vonatkozó választottbírósági kikötésnek az EUMSZ 272. cikk szerinti terjedelme vonatkozásában korábban már állást foglalt,[5] a jelen ügyben azonban első alkalommal kérik arra, hogy döntsön egy ilyen, a felek által az utolsó szerződésben aláírt kikötés terjedelméről, míg a korábbi szerződések a brüsszeli bíróságokat megjelölő választottbírósági kikötéseket tartalmaztak. A jelen indítvány a Bíróság kívánságának megfelelően pontosan erre a kérdésre korlátozódik.

Jogi háttér

A 2008/124 együttes fellépés

5. A 2008/124 együttes fellépésnek „A misszió” címet viselő 1. cikke kimondja, hogy az EU létrehozza az Európai Unió koszovói „jogállamiság”-misszióját, az „Eulex Kosovót”.

6. Ezen együttes fellépés „Megbízatás” című 2. cikkének első bekezdése így rendelkezik:

„Az EULEX KOSOVO segíti a koszovói intézményeket, igazságügyi hatóságokat és bűnüldöző szerveket a fenntarthatóság és elszámoltathatóság megteremtésére irányuló erőfeszítéseikben, továbbá a független, többnemzetiségű igazságügyi rendszer, valamint a többnemzetiségű rendőrségi és vámszervek továbbfejlesztésében és megerősítésében, biztosítva azt, hogy ezek az intézmények mentesek legyenek a politikai befolyástól, és megfeleljenek a nemzetközileg elismert normáknak és az európai legjobb gyakorlatoknak”.

7. Az említett együttes fellépés hatályát több alkalommal meghosszabbították.[6] Az együttes fellépés hatályát többek között az alapügy tényállására alkalmazandó 2014/349/KKBP határozat[7] hosszabbította meg 2016. június 14-ig.

8. Ez a határozat a 15 bis cikket vezette be ugyanezen együttes fellépés szövegébe az alábbiak szerint:

„Az EULEX KOSOVO […] szolgáltatásokat és árukat szerezhet be, szerződéseket és igazgatási megállapodásokat köthet, személyzetet alkalmazhat, bankszámlát tarthat fenn, vagyoni eszközöket szerezhet és idegeníthet el, teljesítheti a fizetési kötelezettségeit […]”.

9. Végül a 2008/124 együttes fellépést a (KKBP) 2016/947 határozat[8] hosszabbította meg 2018. június 14-ig.

5 Lásd: 1982. július 1-jei Porta kontra Bizottság ítélet (109/81, EU:C:1982:253, 10. pont).

6 Első alkalommal 2012. június 14-ig a 2008/124/KKBP együttes fellépés módosításáról és meghosszabbításáról szóló, 2010. június 8-i 2010/322/KKBP tanácsi határozat (HL 2010. L 145., 13. o.), majd 2014. június 14-ig a 2008/124/KKBP együttes fellépés módosításáról és meghosszabbításáról szóló 2012. június 5-i 2012/291/KKBP tanácsi határozat (HL 2012. L 146., 46. o.) hosszabbította meg.

7 A 2008/124/KKBP együttes fellépés módosításáról szóló, 2014. június 12-i tanácsi határozat (HL 2014. L 174., 42. o.).

8 A 2008/124/KKBP együttes fellépés módosításáról szóló, 2016. június 14-i tanácsi határozat (HL 2016. L 157., 26. o.).

A jogvita előzményei

10. A jogvita előzményei, ahogyan azt a megtámadott végzés is tartalmazza, a következőképpen foglalhatóak össze.

11. A fellebbezőt először az európai uniós megfigyelő misszió alkalmazta 1994. augusztus 20. és 2002. június 5. között, egymást követő, határozott idejű szerződésekkel.[9] Ezt követően 2002. június 17. és 2009. december 31. között az Európai Unió Rendőri Missziója alkalmazta egymást követő, határozott idejű szerződésekkel.[10] Végül a fellebbezőt 2010. április 5. és 2014. november 14. között tizenegy egymást követő, határozott idejű szerződéssel az Eulex Kosovo misszió alkalmazta.[11]

12. A 2014. június 15. és 2014. október 14. közötti időszakra vonatkozó munkaszerződésének teljesítése során a fellebbezőt az Eulex Kosovo misszióvezetőjének 2014. június 26-i levelével tájékoztatták kiküldetésének lejártáról, valamint arról, hogy 2014. november 14-ét követően nem hosszabbítják meg a munkaszerződését.

13. Az Eulex Kosovo és a fellebbező között létrejött utolsó, a 2014. október 15. és 2014. november 14. közötti időszakra vonatkozó határozott idejű szerződést (a továbbiakban: utolsó, határozott idejű szerződés) nem hosszabbították meg. Ezen utolsó, határozott idejű szerződés 21. cikke az EUMSZ 272. cikk alapján az Európai Unió Bíróságának hatáskörét állapítja meg a szerződéssel összefüggő valamennyi jogvitára.[12]

A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott végzés

14. A Törvényszék Hivatalához 2015. október 23-án benyújtott keresetlevéllel a fellebbező keresetet terjesztett elő, amelyben elsődlegesen arra kérte a Törvényszéket, hogy egyfelől minősítse át szerződéses jogviszonyát határozatlan idejű munkaszerződéssé, valamint állapítsa meg, hogy az alperesek megszegték a szerződéses kötelezettségeiket, különösen az arra irányuló kötelezettséget, hogy a határozatlan időre szóló szerződés felmondása esetén a felmondási időt meg kell tartani, továbbá állapítsa meg, hogy a fellebbező elbocsátása visszaélésszerű volt, következésképpen kötelezze az alpereseket az abból fakadóan elszenvedett kár megtérítésére, hogy visszaélésszerűen egymást követő, határozott idejű szerződéseket kötöttek a fellebbezővel, a szerződéssel kapcsolatos felmondási időt nem tartották meg, és hogy a fellebbező elbocsátása visszaélésszerű volt. Másrészről arra kérte a Törvényszéket, hogy állapítsa meg, hogy a Tanács, a Bizottság és az EKSZ az általuk létrehozott missziókon való alkalmazása során hátrányosan megkülönböztette a díjazása, a nyugdíjjogosultsága és a kapcsolódó előnyök vonatkozásában, állapítsa meg, hogy a fellebbezőt az alperesek ideiglenes alkalmazottjaként kellett volna alkalmazni, és ennek következtében kötelezze az alpereseket kártérítés megfizetésére. Másodlagosan arra kéri a Törvényszéket, hogy kötelezze az alpereseket arra, hogy szerződésen kívüli felelősségük alapján az említett kötelezettségszegésekből eredő kárt térítsék meg a fellebbező részére.

9 Az Európai Közösség Megfigyelő Missziója (EKMM), amely 1991 óta volt jelen a Balkán nyugati részén, egy 1991. július 13-án Belgrádban aláírt egyetértési megállapodás hozta létre. Az európai uniós megfigyelő missziót (EUMM) az európai uniós megfigyelő misszióról szóló, 2000. december 22-i 2000/811/KKBP tanácsi együttes fellépés (HL 2000. L 328., 53. o.) hozta létre. A jogvita előzményeiből kiderül, hogy a fellebbező és az európai uniós megfigyelő misszió által kötött szerződés megszűnése és az Európai Unió Rendőri Missziójával kötött szerződés kezdete között csupán 16 nap telt el.

10 Ezt a missziót az Európai Unió Rendőri Missziójáról szóló, 2002. március 11-i 2002/210/KKBP tanácsi együttes fellépés (HL 2002. L 70., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 18. fejezet, 1. kötet, 278. o.) hozta létre.

11 A jogvita előzményeiből kiderül, hogy az Európai Unió Rendőri Missziójával kötött utolsó szerződés megszűnése és az EULEX Kosovóval létrehozott jogviszonya kezdete között csupán 3 hónap telt el.

12 Fellebbezésében a fellebbező rámutat, hogy az említett missziókkal körülbelül negyven egymást követő, határozott idejű szerződést írt alá. Azt is kiemeli, hogy az utolsó határozott idejű szerződése megszűnése előtt és után választottbírósági eljárást kezdeményezett, amelyhez az Eulex Kosovo nem járult hozzá.

15. A Törvényszék a megtámadott végzésben megállapította, hogy nyilvánvalóan nem rendelkezik hatáskörrel az elsődlegesen előadott két kereseti kérelem elbírálására, és a másodlagosan előadott kereseti kérelmet, mint nyilvánvalóan elfogadhatatlant, elutasította. A Törvényszék ennek következtében a keresetet teljes egészében elutasította, és a fellebbezőt kötelezte a költségek viselésére.

A Bíróság előtti eljárás és a felek kérelmei

16. A fellebbező azt kéri a Bíróságtól, hogy helyezze hatályon kívül a megtámadott végzést, adjon helyt a keresetnek és kötelezze az alpereseket mindkét eljárás költségeinek viselésére. A Tanács és a Bizottság a fellebbezés elutasítását kéri, és a fellebbező kötelezését a költségek viselésére. Az EKSZ és az Eulex Kosovo elsődlegesen azt kéri a Bíróságtól, hogy állapítsa meg hatásköre hiányát a fellebbezés elbírálására, és másodlagosan utasítsa el a fellebbezést, és kötelezze a fellebbezőt a költségek viselésére. Egyebekben a Tanács és az EKSZ kéri, hogy abban az esetben, ha a fellebbezés megalapozottnak bizonyulna, a Bíróság a fellebbezést és a keresetet az őket érintő részükben, mint elfogadhatatlant, utasítsa el.

17. A Bíróság a fellebbezést írásbeli eljárásban vizsgálta meg. A feleket az első fellebbezési kérelem alátámasztására előadott első jogalapra vonatkozó előterjesztések koncentrációjára kérték fel. A tárgyalást 2018. január 17-én tartották meg.

Az első fellebbezési kérelem alátámasztására előadott első jogalap elemzése

A felek érvei

18. Az első fellebbezési kérelem alátámasztására előadott első jogalap arra az értékelésre vonatkozik, amelyet a Törvényszék az uniós bíróságoknak a jogvita szerződéssel kapcsolatos részének elbírálására vonatkozó hatásköre terjedelmével kapcsolatban végzett el. Ez a jogalap lényegében négy részből áll.

A Törvényszék általi téves jogalkalmazáson és a teljes szerződéses jogviszony vizsgálatára irányuló hatáskörének megállapításával kapcsolatos indokolási kötelezettsége megszegésén alapuló, első részről

19. A fellebbező azt állítja, hogy a Törvényszék nem adott választ arra az elsőfokú eljárásban előadott érvre, mely szerint a fellebbező úgy véli, hogy noha a Bíróság csak akkor rendelkezik hatáskörrel a szerződésen alapuló jogviták elbírálására, ha a felek a szerződés egyik kikötésében erre kijelölik, amennyiben e szerződés érvényes, ugyanakkor a szerződésre alkalmazandó nemzeti jog, a jelen ügyben a belga jog alapján kell megvizsgálni a vitatott kikötés érvényességét, tartalmát és joghatásait.

20. Emellett, a fellebbező szerint a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor az elfogadhatatlansági kifogásokat az ügyirat érdemi vizsgálata nélkül tárgyalta. A belga jogi szabályozás értelmében ugyanis a munkaszerződést azelőtt kell aláírni, hogy a munkavállaló megkezdené a tevékenységét, ellenkező esetben a szerződéses feltételekre nem lehet hivatkozni, és ennek következtében kizárólag a fellebbező hivatkozhat a választottbírósági kikötésre.

21. Mindenesetre, a vitatott kikötés értelmezése és terjedelme vonatkozásában a fellebbező azt állítja, hogy a Törvényszéknek a belga jog figyelembevételével vizsgálnia kellett volna a feleknek az utolsó határozott idejű szerződés aláírásakor a választottbírósági kikötésre vonatkozó szándékát, mivel ez a jog előírja, hogy kétség esetén a gyengébb szerződő fél számára előnyösebb értelmezés élvez elsőbbséget. Márpedig a hosszú távú jogviszonyra vonatkozó választottbírósági kikötés aláírásának összefüggéseiből kiderül, hogy a feleknek nem állt szándékukban a jogvita megosztása oly módon, hogy kizárólag az utolsó határozott idejű szerződés elbírálására jogosítják fel az uniós bíróságokat. A fellebbező szerint a Törvényszék által elfogadott értelmezés egyébként azt jelentené, hogy a missziók számára elegendő

volna valamennyi határozott idejű szerződésben eltérő hatáskört megállapító kikötést szabni annak elkerüléséhez, hogy a személyzet tagjai az őket megillető tisztességes eljáráshoz való jognak megfelelően bírósági eljárást indítsanak, és így annyi bírósághoz kellene fordulniuk, amennyi határozott idejű szerződést aláírtak. A megtámadott végzésből tehát hiányzik az erre vonatkozó indokolás, és téves jogértelmezést tartalmaz.

22. Az EKSZ, a Tanács, a Bizottság és az Eulex Kosovo vitatják a fellebbező által az első kérelem alátámasztására előadott érveket.

A belga jog rendelkezéseinek és a perfüggőség elvének megsértésére vonatkozó téves jogalkalmazásra alapított, második részről

23. A fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a megtámadott végzés 41. pontjában megállapította hatásköre hiányát, tekintettel arra, hogy a belga bíróságok az utolsó kivételével megállapították a hatáskörüket az összes határozott idejű szerződéssel kapcsolatos jogvitára. A fellebbező szerint nem kizárt, hogy a belga bíróságok az utolsó határozott idejű szerződés választottbírósági kikötését úgy értelmezik, hogy azt az alperesekkel fennálló valamennyi szerződéses jogviszonyára alkalmazni kell. Mindenesetre a belga bíróságok nem helyezhetnek hatályon kívül a misszió vagy az intézmények által közölt, illetve nekik betudható egyedi közigazgatási határozatot, a legtöbb, amit tehetnek, az a határozat felfüggesztése. Következésképpen a megtámadott végzés nemcsak hiányos indokolást tartalmaz, de tévesen is alkalmazza a belga jogot és a perfüggőség elvét.

24. Az EKSZ és a Bizottság vitatja a fellebbező által e második kérelem alátámasztására előadott érvelést.

A Törvényszéknek a fellebbező és az alperesek által korábban megkötött munkaszerződések joghatásaira vonatkozó hatásköre hiányának megállapításában megvalósuló téves jogalkalmazásán alapuló, harmadik részről

25. A fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a megtámadott végzés 39. pontjában tévesen állapította meg, hogy arra való tekintettel, hogy kizárólag az utolsó határozott idejű szerződésre vonatkozóan rendelkezik hatáskörrel, nem foglalhat állást a korábban megkötött szerződések joghatásait illetően. A fellebbező szerint a szerződéses jogviszonyok összességének határozatlan idejű szerződéssé történő átminősítését semmilyen esetben sem lehet a legutolsó határozott idejű szerződés fennállásától, egészen pontosan ez utóbbi megszűnésének tényétől elkülönülten kezelni. Lehetetlen ugyanis a fellebbező számára, hogy a szerződéses jogviszonyainak átminősítését részben a nemzeti bíróságoknál, részben az uniós bíróságoknál érje el. Így a Törvényszék elmulasztotta megválaszolni az előtte előadott érvelést, ezáltal tévesen alkalmazta a jogot a megtámadott végzésben.

26. Az EKSZ, a Tanács és a Bizottság vitatja a fellebbező érveit.

Az utolsó határozott idejű szerződéshez kapcsolódó kérelem elemzésének hiányára alapított, negyedik részről

27. A fellebbező azt állítja, hogy mindenesetre a Törvényszék nem vizsgálta meg a szerződés megszűnésekor kiadandó munkaügyi dokumentumoknak a belga jog értelmében az utolsó határozott idejű szerződés lejártakor történő kézbesítésére vonatkozó kérelmét, és úgy véli, hogy ez a mulasztás az igazságszolgáltatás megtagadásának minősül.

28. A Tanács és a Bizottság vitatja a fellebbező által a negyedik kérelem keretében előadott érveket

Értékelés

29. A jelen elemzés kizárólag az uniós bíróságokat megillető azon hatáskör terjedelmével foglalkozik, amely a jogvita szerződéssel kapcsolatos részének elbírálására vonatkozik, és amely az EUMSZ 272. cikk alapján a választottbírósági kikötésből ered. Következésképpen ez az elemzés e rendelkezés önálló értelmezését foglalja magában. Ez az indítvány tehát nem érinti a jogvita tárgyát képező jogviszony átminősítésének kérdését. Ezt a kérdést ugyanis a jogvita érdemére alkalmazandó jog figyelembevételével kell értékelni. [13]

Az EUMSZ 272. cikk hatályáról

30. Először is emlékeztetek arra, hogy az olyan alapügy elbírálására hatáskörrel rendelkező bíróságra vonatkozóan, amelyben az Unió az egyik fél, az EUMSZ 274. cikk úgy rendelkezik, hogy „[a]z olyan vitás ügyeket, amelyekben az Unió az egyik fél, nem lehet erre hivatkozva kizárni a tagállamok bíróságainak hatásköréből, kivéve ha ezt a hatáskört a Szerződések az Európai Unió Bíróságára ruházzák”. A Bíróság szerint a bíróságok közötti hatáskörmegosztásnak az EUM-Szerződés által bevezetett rendszere „nem teszi lehetővé a felek számára, hogy a jogvitákban válasszanak a közösségi vagy a nemzeti bíróság hatásköre között” [nem hivatalos fordítás]. E rendszernek megfelelően ugyanis az uniós bíróság hatásköre „kizárja a nemzeti bíróságok hatáskörét” [14].

31. Az uniós bíróságok kizárólagos hatáskörére vonatkozóan az EUMSZ 272. cikk úgy rendelkezik, hogy „[a]z Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik arra, hogy az Unió által vagy nevében kötött közjogi vagy magánjogi szerződésekben foglalt választottbírósági kikötés alapján határozatot hozzon” [15]. Ez a cikk egy olyan különös rendelkezésnek minősül, amely lehetővé teszi, hogy a felek által valamely

13 Az a véleményem, hogy az uniós misszióknak munkáltatóként eljárva – még a KKBP keretén belül is, az őket terhelő együttműködési kötelezettségnek megfelelően – figyelembe kell venniük az uniós szinten elfogadott jogalkotási rendelkezéseket. Lásd analógia útján: 2016. december 13-i IPSO/BCE ítélet (T-713/14, EU:T:2016:727, 106. o.). Mindenesetre, véleményem szerint két fontos tényezőt kell megemlíteni. Elsőként, még ha az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló, 1999. június 28-i 1999/70/EK tanácsi irányelv (HL 1999. L 175., 43. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 3. kötet, 368. o.) címzettjei a tagállamok is, az ezen irányelv által előírt vagy abból következő szabályokra vagy elvekre akkor is hivatkozni lehet ezen uniós intézményekkel (szervekkel és egyéb hatóságokkal) szemben, ha e szabályok és elvek egyszerűen az Szerződés alapvető rendelkezései és az intézményekre közvetlenül alkalmazandó általános elvek konkrét kifejeződéseként jelennek meg. Lásd ebben az értelemben: 2003. szeptember 9-i Rinke ítélet (C-25/02, EU:C:2003:435, 24. és 25. pont). Így a joggal való visszaélés tilalmának elve, amelynek alapján senki nem hivatkozhat visszaélésszerűen a jogszabályokra, az általános jogelvek részét képezi, amelyek tiszteletben tartását a bíróság biztosítja. Másodsorban, figyelembe véve azt, hogy az EUMSZ 272. cikk alapján kötött választottbírósági kikötés keretében kérni lehet a Bíróságtól a jogvitának a szerződésre vonatkozó nemzeti szabályok alkalmazásával történő elbírálását, megjegyzem, hogy a nemzeti szabályok átültették az 1999/70 irányelvet, és ennélfogva ezeket a szabályokat kell az egymást követő, határozott idejű szerződésekre alkalmazni.

14 Lásd: 2001. október 9-i Flemmer és társai ítélet (C-80/99–C-82/99, EU:C:2001:525, 41. pont). Az ezen ítélet alapját képező ügy egyes, kereskedelmi tevékenységükben időszakosan akadályozott tejtermelőknek és tejtermékgyártóknak nyújtott kártalanításról szólt, és így az EUMSZ 272. cikket nem lehetett alkalmazni.

15 Az EUMSZ 272. cikk értelmében vett választottbírósági kikötés jellemzőire vonatkozóan egyes szerzők úgy vélik, hogy a „választottbírósági kikötés” kifejezés „megtévesztő” vagy helytelen lehet, mivel az Unió hatáskörrel rendelkező bíróságai az ilyen típusú kikötések alapján nem döntőbíróként, hanem közvetlenül végrehajtható ítéleteket hozó bíróságként járnak el. Lásd e tekintetben: Lenaerts, K., Maselis, I. és Gutman, K., *EU Procedural Law*, Oxford University Press, Oxford, 2014, 19. fejezet, 686–699. o., különösen 19.8 pont. Ugyanebben az értelemben lásd: Kremlis, G., „De quelques clauses d’élection de for et de droit applicable stipulées dans les contrats de droit privé conclus par les Communautés européennes dans le cadre de leurs activités d’emprunt et de prêt”, *Diritto comunitario e degli scambi internazionali*, Milánó, 1986, 782. o.: „[a Bíróság], amikor ilyen kikötés értelmében indítanak előtte eljárást, nem változik döntőbírósággá […]” [nem hivatalos fordítás]. Azzal kapcsolatban, hogy a választottbírósági kikötést nem a szó szoros értelmében vett választottbírósági kikötésnek, hanem joghatósági kikötésnek kell tekinteni, lásd D’Alessandro, E. okfejtését: „L’Art. 272 del Trattato sul funzionamento dell’Unione europea: mero accordo attributivo della competenza giurisizionale o convenzione arbitrale? (nota a Trib. dell’Unione Europea, 17 dicembre 2010, causa T-460/08)”, *Rivista dell’arbitrato*, Róma, 2011, 4. kötet, 622–626. o.

közjogi vagy magánjogi szerződésben foglalt választottbírósági kikötés értelmében az uniós bírósághoz lehessen fordulni.[16] A Bíróság hatásköre tehát egyrészről egy uniós intézmény, szerv vagy hatóság és egy magánszemély között létrejött szerződés meglététől, másrészről a szóban forgó szerződésben szereplő választottbírósági kikötéstől függ.[17]

32. Noha a Bíróság egy ilyen, az EUMSZ 272. cikk értelmében létrejött választottbírósági kikötés alapján köteles lehet a jogvitának a szerződésre irányadó nemzeti jog alkalmazásával történő eldöntésére,[18] a Bíróság már megállapította, hogy az e szerződéssel kapcsolatos jogvitában való eljárásra vonatkozó hatásköre kizárólag e cikk és a választottbírósági kikötés szövege alapján értékelhető anélkül, hogy a Bírósággal szemben a hatáskörének gyakorlását állítólagosan akadályozó nemzeti jogi rendelkezésekre lehetne hivatkozni.[19] Ennélfogva, a hatásköre megállapítása érdekében a Bíróságnak ellenőriznie kell, hogy szerepel-e ilyen kikötés a jogvita tárgyát képező szerződésben. Egy ilyen kikötés megléte tehát valamennyi egyéb bíróság kizárását jelenti.[20]

33. Így az EUMSZ 272. cikknek és az EUMSZ 274. cikknek mint általános szabálynak a közös olvasatából következik, hogy a nemzeti bíróságok hatáskörébe tartoznak az azon szerződésekre vonatkozó jogviták, amelyekben az Unió szerződő fél, illetve legalábbis azok, amelyekben a szerződéses partnerek egyike az Unió nevében jár el.[21] Ugyanakkor, az uniós bíróság hatásköre kizárja a nemzeti bíróságok hatáskörét.[22] Amennyiben az uniós bíróságok úgy látják, hogy egy kereset keretében előterjesztett kérelmekre választottbírósági kikötés vonatkozik, a továbbiakban a nemzeti bíróságok nem rendelkeznek hatáskörrel a kereset elbírálására. Ezeknek a bíróságoknak tehát le kell mondaniuk a hatáskörükről egyrészről az uniós jog elsőbbségének elve,[23] másrészről a felek akaratának tiszteletben tartása miatt.

34. Azonban gondok merülnek fel, ha akár ugyanabban a szerződésben (versengő hatáskörök)[24], akár, mint a jelen esetben, a munkaviszonyban az utolsó szerződést megelőzően aláírt határozott idejű szerződésekben egy másik bíróságot is megjelöltek hatáskörrel rendelkezőként.[25]

16 Lásd ebben az értelemben: 2015. február 26-i Planet kontra Bizottság ítélet (C-564/13 P, EU:C:2015:124, 23. pont).

17 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság már megállapította a hatáskörét a felek jogviszonyának nyitányát jelentő, aláírásra nem kerülő „egyezménytervezetbe" illesztett választottbírósági kikötés alapján, Lásd e tekintetben: 1976. december 7-i Pellegrini kontra Bizottság és Flexon-Italia ítélet (23/76, EU:C:1976:174, 8–10. pont). Lásd még: Mayras főtanácsnok Pellegrini kontra Bizottság és Flexon-Italia ügyre vonatkozó indítványa (23/76, nem tették közzé, EU:C:1976:143): „Azonban úgy tűnik, hogy túlzott alaki követelményekre utalna a választottbírósági kikötés teljes érvénytelenségének megállapítása kizárólag azon az alapon, hogy az egyezménytervezetre csupán egyszerű, de kifejezett utalás található a felek megállapodását megerősítő levelekben" [nem hivatalos fordítás].

18 A választottbírósági kikötést tartalmazó magánjogi szerződésekre alkalmazandó jogról lásd: Kohler, C., „La Cour de justice des Communautés européennes et le droit international privé", *Droit international privé*: travaux du Comité français de droit international privé, 12è année, 1993–1995, Éditions A. Pedone, Párizs, 1996, 71–95. o., különösen 78. o: „[a]z Uniónak a lehető legteljesebb mértékig alkalmaznia kell a szó kettős értelmében vett közösségi jogot, ami majdnem szükségszerűen a Római Egyezményhez vezet".

19 Lásd: 1986. december 18-i Bizottság kontra Zoubek ítélet (426/85, EU:C:1986:501, 10. pont), 1992. április 8-i Bizottság kontra Feilhauer ítélet (C-209/90, EU:C:1992:172, 13. pont) és 2015. február 26-i Planet kontra Bizottság ítélet (C-564/13 P, EU:C:2015:124, 21. pont).

20 1985. november 26-i Bizottság kontra CO.DE.MI ítélet (318/81, EU:C:1985:467, 9. pont).

21 Lásd: Tizzano főtanácsnok Flemmer és társai egyesített ügyekre vonatkozó indítványa (C-80/99–C-82/99, EU:C:2001:57, 41. pont).

22 Lásd: 2001. október 9-i Flemmer és társai ítélet (C-80/99–C-82/99, EU:C:2001:525, 39. pont).

23 Lásd: Lenaerts, K., Maselis, I. és Gutman, K., i. m., 689. o., 19.9 pont: „If the clause confers an exclusive right on the Court of Justice of the EU to hear and determine disputes concerning a contract, courts in Member States must decline jurisdiction by reason of the primacy of Union Law (i.e. compliance with the arbitration clause concluded pursuant to art. 272 TFEU)".

24 Olykor még az Európai Unió Bírósága és meghatározott nemzeti bíróságok versengő hatáskörét is kikötik (versengő hatáskörről szóló kikötés). Lásd: Kohler, C., i. m., 78. o.. Többek között ez a helyzet az Unió és egy vagy több, az ügylet megkötésére létrejött bankszindikátusba tömörült bank között megkötött hitelszerződések esetén. A versengő hatáskörről szóló kikötések a pozitív hatáskörütközésekhez kapcsolódó gondokat vethetnek fel. E kérdésről lásd: Kremlis, G., „De quelques clauses d'élection de for et de droit applicable stipulées dans les contrats de droit privé conclus par les Communautés européennes dans le cadre de leurs activités d'emprunt et de prêt", *Diritto comunitario e degli scambi internazionali*, Milánó, 1986, 777–792. o. és különösen 783. o.

25 Lásd: Lenaerts, K., Maselis, I. és Gutman, K., i. m., 689. o., 19.9 pont „If a number of Courts, including the GC, are entitled to determine disputes under the arbitration clause, a problem of lis alibi penidens may arise. No specific rules are set forth in the Treaties for resolving this problem".

35. Az ítélkezési gyakorlat szerint a Bíróságnak a választottbírósági kikötésen alapuló hatáskörét, mivel eltér az általános szabálytól, megszorítóan kell értelmezni. A Bíróság ugyanis csak olyan kérelmeket bírálhat el, amelyek az Unió részvételével megkötött, és választottbírósági kikötést tartalmazó szerződéseken alapulnak, vagy amelyek közvetlenül kapcsolódnak az ilyen szerződésekből eredő kötelezettségekhez.[26]

36. Ebben az összefüggésben, figyelembe véve, hogy a fellebbező által az első jogalap keretében előadott kérelmek az egymást követő, határozott idejű szerződések visszaélésszerű alkalmazásán és a visszaélésszerű elbocsátáson alapulnak, meg kell vizsgálni a fellebbező kérelmei és a különböző határozott idejű szerződések (ideértve az utolsó határozott idejű szerződést) közötti kapcsolatot vagy az abból eredő kötelezettségeket.

A fellebbező és az Eulex Kosovo közötti jogviszony minősítéséről

37. Előzetesen, annak megállapítása érdekében, hogy a fellebbező által az első jogalap keretében előadott kérelmek közvetlenül a felek által utolsóként aláírt és választottbírósági kikötést tartalmazó határozott idejű szerződésekből erednek-e, vagy pedig ezek a kérelmek a legutolsó határozott idejű szerződésből eredő kötelezettségekhez kapcsolódnak közvetlenül, azt a kérdést kell tisztázni, hogy a fellebbező és az Eulex Kosovo között fennálló, tizenegy egymást követő határozott idejű szerződésen alapuló jogviszonyt egyetlen folyamatos munkaviszonynak kell-e tekinteni, vagy épp ellenkezőleg, az utolsó határozott idejű szerződés a korábbi határozott idejű szerződések által létrehozott jogviszonytól elkülönült jogviszony alapja.

38. Emlékeztetek arra, hogy a fellebbező majdnem húsz évet töltött munkavállalóként a KKBP részét képező három különböző uniós missziónál. A fellebbezőnek elsősorban az Eulex Kosovóval fennálló munkaviszonya kapcsán meg kell állapítani, hogy a fellebbező által 2010. április 5. és 2014. november 14. között az e misszió részére végzett tevékenység alapjául tizenegy egymást követő határozott idejű szerződésen alapuló foglalkoztatási jogviszony szolgált.

39. Ebből következően a fellebbező és az Eulex Kosovo között fennálló foglalkoztatási jogviszony egy szerződéses jellegű jogviszony. Ugyanakkor felmerül a kérdés, hogy egy ilyen szerződéses jogviszony egyetlen folyamatos jogviszonynak minősül-e.

40. Kétségtelen, hogy erre a kérdésre igenlő választ kell adni. Először is, amint az a jogvita előzményeiből következik, a legutolsó határozott idejű szerződést a fellebbező a 2014. október 15. és november 14. közötti időszakra kötötte az Eulex Kosovóval. 2014. június 26-i levelében a misszió vezetője tájékoztatta a fellebbezőt, hogy 2014. november 14-ét követően az Eulex Kosovo nem újítja meg az „utolsó határozott idejű szerződését”. Ez a levél tehát utal *az utolsó határozott idejű szerződés megszűnésének dátumára*, azaz 2014. november 14-re. Az utolsó határozott idejű szerződésre történő hivatkozás ugyanis azt mutatja, hogy ez utóbbi ugyanannak a fellebbező és az Eulex Kosovo között fennálló munkaviszonynak a része. Másodszor, amint azt az Eulex Kosovo a felek közötti jogviszony jellegére vonatkozóan a tárgyaláson hozzá intézett kérdésre válaszul elismerte, mivel a fellebbező 2010-ben kezdte meg a munkáját az Eulex Kosovónál, az általa az utolsó munkaszerződés megszűnéséig elfoglalt tisztség ezen időponttól kezdve létezett, és a fellebbező által végzett feladat hasonló jellegű volt, mint a korábbi határozott idejű szerződések keretében végzett feladatai.

41. Következésképpen az a véleményem, hogy egy ilyen munkaviszony, amelynek keretében a fellebbező a 2010. április 5. és 2014. november 14. között több egymást követő határozott idejű szerződés alapján munkát végzett az Eulex Kosovo számára, a felek közötti egyetlen folyamatos munkaviszonynak minősül.

26 Lásd: 1986. december 18-i Bizottság kontra Zoubek ítélet (426/85, EU:C:1986:501, 11. pont).

Az egymást követő határozott idejű szerződésen alapuló munkaviszony elbírálására hatáskörrel rendelkező bíróságról

42. Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a fellebbező és az Eulex Kosovo által a 2010. április 5. és 2014. október 14. közötti időszakban aláírt egymást követő, határozott idejű szerződések a brüsszeli bíróságokat előnyben részesítő választottbírósági kikötéseket tartalmaznak. Az utolsó határozott idejű szerződés azonban a 21. cikkében az Európai Unió Bíróságának az EUMSZ 272. cikken alapuló hatáskörét írja elő. Ez a cikk az uniós bíróságok hatáskörét köti ki a szerződésre vonatkozó valamennyi jogvitára.

43. Ebben az összefüggésben felmerül a kérdés, hogy melyik bíróság rendelkezik hatáskörrel olyan egymást követő határozott idejű szerződéseken alapuló szerződéses jogviszonyokkal kapcsolatban, amelyek többsége egy tagállam bíróságainak hatáskörét köti ki, míg az e jogviszonyt meghatározó utolsó szerződés az EUMSZ 272. cikken alapuló, az uniós bíróságokat hatáskörrel felruházó választottbírósági kikötést tartalmaz.[27]

44. Ahhoz, hogy erre a kérdésre válaszolni lehessen, két lehetőség közül kell választani. Ennek megfelelően az ugyanazon munkaviszonyra vonatkozó jogviták elbírálására hatáskörrel rendelkező bíróság vagy az e munkaviszony alapjául szolgáló határozott idejű szerződések többségében meghatározott bíróság (jelen esetben a brüsszeli bíróságok), vagy az utolsó határozott idejű szerződésben meghatározott bíróság (jelen esetben az uniós bíróságok) lesz. Meggyőződésem, hogy a két lehetőség közül a második mellett kell dönteni.

45. E tekintetben hivatkozni érdemes a Porta kontra Bizottság ítélet [1982. július 1. (109/81, EU:C:1982:253)] alapjául szolgáló ügyre, amely egy, a jelen ügyben szereplőhöz hasonló munkaviszonyról szólt, és T. Porta, valamint az isprai Közös Kutatóközpont vezetője által évente aláírt, több olyan egymást követő határozott idejű szerződésre vonatkozott, amelyek alapján T. Porta tizenöt éven keresztül olasz nyelvórákat tartott, ebből az első öt évben nem rendelkezett írásbeli szerződéssel, és a továbbiakban is csak levél formájú megállapodások alapján dolgozott. Az utolsó négy évben a felek közötti jogviszony kidolgozottabb szerződéseken alapult, amelyek az EGK 181. cikk (jelenleg EUMSZ 272. cikk) értelmében vett választottbírósági kikötést tartalmaznak, mely szerint a Bíróság „kizárólagos hatáskörrel rendelkezik az említett szerződések érvényességére, értelmezésére vagy végrehajtására vonatkozó jogviták elbírálására”.

46. A Bíróság ítéletében úgy határozott, hogy „[a]z a körülmény, hogy a korábbi szerződésekben nem szerepel ugyanilyen [választottbírósági] kikötés, és az első évekre vonatkozóan még írásbeli megállapodás sem volt, nem akadályozza a Bíróságot abban, hogy a felek közötti jogviszonyokra vonatkozó értékelése során figyelembe vegye az összes korábbi szerződést”.[28] Így annak ellenére, hogy csak az utolsó szerződések tartalmaztak az Európai Unió Bíróságát hatáskörrel felruházó választottbírósági kikötést, a Bíróság a helyzetértékelésében figyelembe vette a felek között létrejött valamennyi korábbi jogviszonyt.

27 Meg kell jegyezni, hogy a Bitiqi és társai kontra Bizottság és társai ügyben (2014. szeptember 30-i végzés [T-410/13, nem tették közzé, EU:T:2014:871, 8. pont]), amely az Eulex Kosovo misszió vezetőjének azon határozatára vonatkozott, hogy nem újítja meg a szerződéses munkavállalók munkaszerződését, a Törvényszék elutasította a felperesek keresetét, mivel megállapította hatásköre nyilvánvaló hiányát. Ebben az esetben azonban valamennyi határozott idejű szerződés egyetlen záradékot tartalmazott, amely a brüsszeli bíróságok hatáskörét állapította meg. Így *nem szerepelt ezekben a szerződésekben egyetlen, az EUMSZ 272. cikken alapuló választottbírósági kikötés sem*.

28 Lásd: 1982. július 1-jei Porta kontra Bizottság ítélet (109/81, EU:C:1982:253, 10. pont). Lásd még: Capotorti főtanácsnok Porta kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványa (109/81, nem tették közzé, EU:C:1982:143, 2. pont): „Azt a kérdést is fel kell tennünk, hogy az a körülmény, hogy a hatáskört megállapító kikötés csak az 1977 óta kötött szerződésekben szerepel, nem akadályozza meg a Bíróságot abban, hogy megállapítsa a felek között az 1963 és 1977 közötti időszakban fennálló jogviszonyok jellegét. Nemleges választ kell adni, amennyiben *a jogvita azon munkaviszony folyamatos és egységes jellegének kérdését veti fel*, amely alapján a felperes 1963 és 1980 között oktatott a Közös Kutatóközpontban.” Kiemelés tőlem.

47. A jelen ügyben emlékeztetni kell arra, hogy a fellebbező kérelmei egy egymást követő, határozott idejű munkaszerződéseken alapuló egyetlen és folyamatos jogviszony fennállásával kapcsolatosak. Így egyértelmű, hogy a fellebbezőnek a határozott idejű szerződések visszaélésszerű alkalmazásán és a visszaélésszerű elbocsátáson alapuló kérelmei a 2010. április 5. és 2014. november 14. közötti időszakban megkötött valamennyi szerződésre vonatkoznak, ami kétségkívül az utolsó határozott idejű szerződést is magában foglalja. Ugyanis éppen az utolsó határozott idejű szerződés meghosszabbításának mellőzése az, amely megszüntette a fellebbező és az Eulex Kosovo közötti jogviszonyt, amint az a szerződés megszűnéséről szóló levélből kiderül.[29] A felek közötti munkaviszony megszűnése nem vizsgálható a szóban forgó utolsó határozott idejű szerződésre történő hivatkozás nélkül. Ennélfogva az ezen utolsó határozott idejű szerződésbe foglalt választottbírósági kikötés az a rendelkezés, amelynek meg kell határoznia a munkaviszonnyal kapcsolatos valamennyi jogviszonyra hatáskörrel rendelkező bíróságot. Az ezzel ellentétes álláspont azzal a kockázattal jár, hogy egy egyetlen munkaviszonyhoz kapcsolódó jogvita a választottbírósági kikötések száma szerinti részre szakad, amelyek különböző bíróságokat ruháznak fel hatáskörrel. Egy ilyen álláspont ellentétes lenne a hatékony jogorvoslathoz való joggal.

48. Következésképpen, figyelembe véve azon munkaviszony egységességét, amelynek keretén belül a fellebbező munkát végzett az Eulex Kosovo számára a 2010. és 2014. közötti időszakban, a jogbiztonság és a hatékony jogorvoslathoz való jogra[30] figyelemmel, az egymást követő határozott idejű szerződéseken alapuló e munkaviszonyra vonatkozó jogviták elbírálására az utolsó határozott idejű szerződésben meghatározott bíróság rendelkezik hatáskörrel. Egyértelmű ugyanis, hogy ez utóbbi határozott idejű szerződéshez kapcsolódik a fellebbező és az Eulex Kosovo közötti munkaviszony megszűnését előidéző körülmény – a megújítás elmaradása –, függetlenül a szerződés megszűnéséről szóló levélnek a fellebbező részére történő kézbesítés időpontjától.

49. Ezt az érvelést erősíti az a tény is, hogy a felek úgy döntöttek, az EUMSZ 272. cikknek megfelelő választottbírósági kikötést alkalmaznak az utolsó határozott idejű szerződésben, amely alátámasztja, hogy szándékuk a munkaviszonyuknak a Bíróság hatáskörébe utalása volt. E tekintetben emlékeztetek arra a jogelvre, mely szerint a felek legutoljára kifejezett akarata a döntő. Így ezen elv tiszteletben tartása többek között magában foglalja azt, hogy a Bíróság rendelkezik hatáskörrel egy olyan jogvita elbírálására, amely az első, pert megelőző cselekmények[31] időpontjában létező jogviszonyra vonatkozik. Ennek következtében, mivel ebben az ügyben a felek úgy döntöttek, hogy módosítják a szerződéses jogviszonyukra vonatkozó jogviták elbírálására hatáskörrel rendelkező bíróság megjelölését, a döntésüket tiszteletben kell tartani.

A Törvényszék megállapításainak elemzése

50. A fellebbező által az első jogalapjában megfogalmazott kifogások egyrészről a megtámadott végzés 23–26. pontjára, másrészről a 39–41. pontjára vonatkoznak.

51. A Törvényszék a megtámadott végzés 23–26. pontjában az EUMSZ 272. cikkel kapcsolatos ítélkezési gyakorlat alapján megállapította, hogy a szerződésben foglalt választottbírósági kikötés alapján kizárólag az utolsó, határozott idejű szerződés tekintetében rendelkezik hatáskörrel, és így nyilvánvalóan nem rendelkezik hatáskörrel azon jogviták elbírálására, amelyek a fellebbező utolsó, határozott idejű szerződést megelőző munkaszerződéseinek teljesítése körében keletkezhetnek, mivel e szerződések egyértelműen a belga bíróságok hatásköréről rendelkeznek.

29 Lásd a jelen indítvány 40. pontját.

30 E tekintetben az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének első bekezdése kimondja, hogy mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, az e cikkben megállapított feltételek mellett joga van a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz. E cikk második bekezdése szerint mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és észszerű időn belül tárgyalja. Lásd analógia útján: 2012. július 12-i Réexamen Arango Jaramillo és társai kontra BEI ítélet (C-334/12 RX, EU:C:2012:468).

31 Lásd: 12. lábjegyzet.

52. Megjegyzem, hogy ez a jogi érvelés nem állja meg a helyét a fellebbező és a munkáltatója közötti egymást követő, határozott idejű szerződéseken alapuló egyetlen és folyamatos munkaviszonnyal kapcsolatban.

53. Amint arra a fellebbező rámutat, a Törvényszék által elfogadott értelmezés azt jelentené, hogy a missziók számára elegendő volna valamennyi határozott idejű szerződésben eltérő hatáskört megállapító kikötést szabni annak elkerüléséhez, hogy e munkavállalók az őket megillető tisztességes eljáráshoz való jognak megfelelően bírósági eljárást indítsanak.

54. A megtámadott végzés 39. pontjában a Törvényszék a fellebbezőnek azon kérelmét vizsgálta, amelyben ez utóbbi kérte a teljes szerződéses jogviszonynak határozatlan idejűvé történő átminősítését.

55. Ezzel kapcsolatban a Törvényszék megjegyezte, hogy az utolsó határozott idejű munkaszerződésre korlátozott hatásköre nem teszi lehetővé számára a korábban kötött munkaszerződések joghatásainak elbírálását, és ezáltal nyilvánvalóan nem rendelkezik hatáskörrel a felmondási idővel, és az utolsó határozott idejű szerződés megszűnésekor kiadandó munkaügyi dokumentumoknak a belga jog értelmében történő kézbesítésével kapcsolatos kérelmek elbírálására.

56. A megtámadott végzés 41. pontjában a Törvényszék azzal az indokkal állapította meg a hatásköre hiányát, hogy a belga bíróságok az utolsó kivételével megállapították a hatáskörüket az összes határozott idejű szerződéssel kapcsolatos jogvitára.

57. Megjegyzem, hogy amint az a jelen indítvány 47. pontjából kiderül, a Törvényszék figyelmen kívül hagyta, hogy a felek közötti munkaviszony megszűnése nem értelmezhető az utolsó határozott idejű szerződés fennállása nélkül. Ez utóbbi határozott idejű szerződéshez kapcsolódik ugyanis a fellebbező és az Eulex Kosovo között fennálló munkaviszony megszűnését előidéző körülmény, a megújítás elmaradása.

58. Amint azt a jelen indítvány 48. és 49. pontjában kifejtettem, mivel a jogvita a munkaviszony folyamatos, és így egységes jellegének kérdését veti fel, az utolsó határozott idejű szerződésbe foglalt választottbírósági kikötés az a rendelkezés, amelynek meg kell határoznia a munkaviszonnyal kapcsolatos valamennyi jogviszonyra hatáskörrel rendelkező bíróságot.

59. Ebből következően, tekintve hogy a Törvényszék indokolása nem veszi figyelembe a fellebbező és az Eulex Kosovo közötti munkaviszony folyamatos jellegét, sem a választottbírósági kikötésben a felek által szabadon kifejezett akaratának következményeit, téves jogalkalmazás nem támaszkodhatott arra a megállapításra, mely szerint a választottbírósági kikötés hatálya kifejezetten az utolsó, határozott idejű szerződéssel összefüggő jogvitákra korlátozódik, és nem terjedhet ki a más bíróságok hatásköréről rendelkező korábbi szerződésekre.

60. Mivel a Törvényszék tévesen értelmezte a jogot a kereset elbírálására fennálló hatásköre tárgyában, nem szükséges a fellebbező érveinek vizsgálata, amelyek a megtámadott végzés indokolásának hányára, és az utolsó határozott idejű szerződéssel kapcsolatos kérelem vizsgálatának hiányára vonatkoznak.

61. Ennélfogva a fellebbezés első jogalapjának helyt kell adni.

62. A fentiek alapján a megtámadott végzés hatályon kívül helyezését javaslom, amennyiben a Törvényszék hatáskörének nyilvánvaló hiányát állapította meg a fellebbező keresetének elbírálására.

A megtámadott végzés hatályon kívül helyezésének következményeiről

63. Az Európai Unió Bírósága alapokmányának 61. cikke szerint, ha a fellebbezés megalapozott, a Bíróság a Törvényszék határozatát hatályon kívül helyezi. Ha a per állása megengedi, az ügyet maga a Bíróság is érdemben eldöntheti, illetve határozathozatalra visszautalhatja a Törvényszékhez.

64. Úgy ítélem meg, hogy a jelen esetben a per állása nem teszi lehetővé a határozathozatalt. A fellebbező érvei megalapozottságának vizsgálata ugyanis azt eredményezné, hogy a Bíróság olyan körülmények alapján határozna ténykérdésekben, amelyeket a Törvényszék a megtámadott végzésben – a kereset elbírálására irányuló hatásköre nyilvánvaló hiánya miatt – nem vett figyelembe. Ezenkívül a Bíróság előtt nem vitatták meg a per érdemét érintő tényállításokat.

Végkövetkeztetés

65. A fentiek fényében úgy vélem, hogy az első fellebbezési kérelme alátámasztására a felperes által előadott első jogalapnak helyt kell adni, és azt javaslom, hogy a Bíróság az Európai Unió Törvényszékének 2016. november 9-i Jenkinson kontra Tanács és társai végzését (T-602/15, EU:T:2016:660) már önmagában emiatt és a fellebbezés egyéb jogalapjainak vizsgálata nélkül helyezze hatályon kívül, és – a költségek kérdésében történő későbbi határozathozatal lehetőségének fenntartásával – érdemi elbírálás érdekében utalja vissza az ügyet a Törvényszékhez.